

AR SKATU NĀKOTNĒ

Dr. art. LELDE KALMĪTE

Nodibinājums "Pasaules latviešu mākslas centrs" (PLMC) ar optimismu raugās uz 2016. gadu. Pateicoties Andas Šīpoliņas (Kanāda) ziedojumam un godinot viņas vecāku Leopolda un Dzidrai Šīpoliņu piemiņu, varēsim īstenot savu iecerī – atklāt otru izstāžu zāli, renovēt arhīva un pētniecības, kā arī mākslinieku rezidences telpas.

Pateicoties Kultūras ministrijas un ALA KF atbalstam, varam nodrošināt mākslas darbu transportēšanu un daļēji segt izstāžu zāles uzturēšanas izdevumus.

Jaunāko PLMC ziedoto mākslas darbu izstādi 2015. gada trijos mēnešos apskatījuši tūkstoš apmeklētāju, viņu vidū skolēni no visas Latvijas un ārzemēm – "Sveika Latvija" programmas un 2x2 nometnes dalībnieki. Svarīgi, ka jaunatne, apmeklējot mūsu izstāžu zāli Cēsīs, iepazīst diasporas latviešu mākslu.

Veiksmīgi uzsākta sadarbība ar muzejiem Latgalē, lai īstenotu PLMC mērķi – diasporas latviešu mākslu padarīt pieejamu plašākai auditorijai un rosināt dialogu starp Latviju un diasporu. PLMC mākslas darbu kolekcijas izstādes turpmāk plānotas Rēzeknē, Krāslavā un Ludzā.

ASV bezpeļņas organizācija "Pasaules latviešu mākslas savienība" (PLMS) koordinē mākslas darbu nosūtīšanu uz Latviju, tās paspārnē darbojas Mākslas kolekcijas komiteja ar pārstāvjiem ASV (Guna Mundheima, Juris Ubāns un Lelde Kalmīte), Kanādā (Valda Oestreichere), Austrālijā (Haralds Norītis) un Eiropā (Dainis Mjartāns).

Esam pateicīgi katram cilvēkam, kurš noziedo kādu mākslas darbu mūsu kolekcijai. Saprotam, ka vairums ziedotāju varbūt nezina par to, kas notiek pēc tam, ko PLMC plāno darīt ar šiem darbiem, kur tie tiek glabāti utt. Ir dabīgi, ka ziedotājs varētu pieņemt, ka ikkatrs ziedotais darbs tiks pastāvīgi izstādīts.

Katram muzejam pieder daudz vairāk mākslas darbu nekā vienlaicīgi iespējams izstādīt. Pirmās izstāžu zāles atklāšanā 2014. gadā Cēsīs tika izstādīti ne vairāk kā četrdesmit, galvenokārt pēdējos divos gados ziedotie darbi, kas sniedza vispārēju ieskatu kolekcijā. Nākamā pusgada laikā tie ceļos pa vairākiem Latgales muzejiem. Pašlaik Cēsīs izstādīti trīsdesmit diasporas latviešu mākslinieku darbi.

Kolekcijai ziedotie darbi netiks pārdoti, lai segtu centra uzturēšanas izdevumus.

REVIEW OF THIS YEAR'S EXHIBITION

On Saturday, June 27, 2015, the Center for Latvian Art in Cēsīs opened a new exhibition, featuring primarily works donated to the collection during the past year, by Latvian artists living in Australia, Canada, Great Britain and the United States. This year's show is distinguished from last year's exhibition by its greater emphasis on three-dimensional work, more work by artists from outside the United States, in particular Canada

PLMC 2015. gada izstādē virkne mūsdienu diasporas latviešu mākslinieku darbu. The PLMC's 2015 exhibition featured a number of works of art by contemporary artists from the Latvian diaspora.

Vienīgi izņēmumi ir tie mākslas darbi, kuri ziedoti īpašam nolūkam, piemēram, kādai izsolei, kas tiktu rīkota PLMC darbības veicināšanai.

Otrajā PLMC attīstības fāzē plānojam Cēsīs izveidot pētniecības centru, kurā kolekcijas darbi būs pieejami mākslas pētniekiem un studentiem. Mākslas vēsturniekiem ir nepieciešams redzēt mākslas darbu oriģinālus, ne tikai to fotoattēlus. PLMC atklātais arhīvs dos tādu iespēju. Tajā pašā laikā aicinām tautiešus ziedot

Turpināts 3. lpp.

and Australia, and in greater representation by contemporary artists.

Three massive steel and found object installations by the late Jānis Mintiks of Taos, New Mexico (one was in last year's show) visually dominate the gallery. Chicago artist Rīta Grendze's installation of metal spheres of various sizes on the floor may be rolled around to create new arrangements.

Continued on page 3

PLMC DARBĪBA 2015. GADĀ

25.05.2015. PLMC paraksta līgumu ar arhitekti G. Aukmani par telpu vienkāršotās atjaunošanas būvprojekta izstrādi Lielā Skolas ielā 6.

29. 05. – 31.05. 2015. Dainis Mjartāns apmeklēja Edinburgu (Skotija), kur tiekas ar mākslas kuratoru A. Hamiltonu un Paulu Sapieti, sakarā ar Z. Sapieša mākslinieciskā mantojuma pārvešanu uz Latviju.

27.06.2015. PLMC izstāžu zālē atklāta jaunās sezonas diasporas latviešu mākslas izstāde.

06.09. 2015. PLMC paraksta līgumu ar Cēsu novada domi, kas atbrīvo nodibinājumu no īres maksas par telpām Lielā Skolas ielā 6.

09.09.2015. Saņemti O. Skušķa u.c. mākslas darbi, kā Ritas Dzilas-Zaprauskas (Rīga) ziedojums PLMC.

10.09.2015. Glabāšanai un izstādīšanai kā aizdevums pieņemti A. Karpova (ASV/Latvija) mākslas darbi.

15.09.2015. Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejā atklāta izstāde

šu diasporas latviešu mākslas izstādes rīkošanu 2018. gadā.

20.09.2015. No Austrālijas saņemti latviešu mākslinieka Jāņa Nedēļas ziedotie mākslas darbi.

03.10.2015. PLMC uzsāk sadarbību ar Rīgas tūrisma aģentūru "Skaistie skati."

12.10.2015. PLMC izstāžu zālē apmeklēja Vācijas tūrisma ceļveža veidotājs Volker Hagemann no izdevniecības "Trescher", lai aktualizētu informāciju Baltijas valstīm veltītajam ceļvedim, kurā iekļauti Cēsu pilsētas muzeji.

16.10.2015. Panākta vienošanās ar Latvijas Kultūrvēstures muzeju (Rēzekne) par PLMC diasporas latviešu mākslas izstādes rīkošanu 2016. gada februārī.

22.11.2015. Izstādes "Kalmītes stāsts" atbalstam saņemts ALA Kultūras fonda piešķirums 3180 ASV dolāru apmērā.

Mākslas darbu ziedotāji 2015. gadā:

Andris Leimanis, Anna Hagen-Annus, Anda Šīpoliņa, Ausma Ģiga, Dace Birkhane, Dace Sefers, Dace Rudzītis, Dagmara Igala, Gints Grīnbergs, Gregors Spoģis, Ilze Rozenšteine, Ilga Mierīņš, Imants Lapiņš, Yvonne Vaar, Jan Senbergs, Jānis Rūdolfs Nedēļa, Māra Strautmane, Maija Meirāne Šlesere, Lidija Dombrovska-Larsen, Paula Sapietis, Rita Drone, Rita Grendze, Sally Guenther, Tālvilza Ķikaukas ģimene, Valda Oestreichere, Zane Treimane, V. Ausma Ārste u.c.

O. Skušķis, eļļa, audekls. Ritas Dzilas-Zaprauskas novēlējums PLMC. O. Skušķis. Oil on canvas. Donated to PLMC by Rita Dzilna-Zaprauska.

06.07.2015. Sāk darboties PLMC sadaļa interneta vietnē Facebook.

14.07.2015. PLMC izstāžu zālē Cēsīs apmeklēja 2x2 nometnes dalībnieki.

23.07.2015. PLMC izstāžu zālē apciemo konferenci "Latvieši pasaulē – piedēriņi Latvijai un savam novadam" dalībnieki.

20.08.2015. PLMC ar Kultūras ministrija paraksta līgumu par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu latviešu diasporas mākslas saglabāšanai un izstādīšanai Latvijā.

Jūsu ziedojums ir nozīmīgs ieguldījums trimdas kultūras mantojuma saglabāšanā un iekļaušanai Latvijas kultūras apritē

"Pasaules latviešu glezniecība" no PLMC kolekcijas.

15.09.2015. Dainis Mjartāns tiekas ar M. Rotko centra (Daugavpils) direktoru A. Brunovu un ievada sarunas par pla-

Pateicība par PLMC izstāžu zāles darbības atbalstu:

Natai Livonskai, Jānim Rozenbergam, Baibai Eglītei, Ērikam Līsmānim, Marijai Zeimulei, Gregoram Spoģim, Dacei Lambergai, u.c.

Turpināts no 1. lpp.

arī trimdas latviešu mākslinieku arhīvus, vēstules, fotoattēlus un videoierakstus.

Kaut arī vairākiem muzejiem Latvijā ir nozīmīgas trimdas mākslas kolekcijas, šie darbi parasti atrodas slēgtās telpās vai noliktavās, tie reti tiek izstādīti. Turpretim Pasaulē latviešu mākslas centrs Cēsis ir vienīgā vieta Latvijā, kur vienmēr tiks eksponēti trimdas mākslas darbi, jo tā ir PLMC misija. Ziedotos mākslas

mes priekšsēdētājs Jānis Rozenbergs un Cēsu muzeja izstāžu zāles vadītāja Nata Livonska mani aicināja izveidot Cēsīs personālizstādi.

Nolēmu izstādi veidot, tajā iekļaujot arī sava tēva darbus, to nosaucot par "Kalmītes stāstu". Izstāde tiek plānota kā vizuāls dialogs starp divu paaudžu māksliniekiem – mans tēvs piedzima un uzauga Latvijā, dzīves otru pusi pavadīja

PLMC izstāžu kuratore Lelde Kalmīte (Čikāga) un Katrīna Baltmane (Rīga) izstādes atklāšanā 2015. gada 27. jūnijā. PLMC exhibition curator Lelde Kalmīte (Chicago) and Katrīna Baltmane (Riga) at the exhibition opening on June 27, 2015.

darbus pieņēmam ar cieņu, respektu un pateicību ziedotājiem!

Šoruden, apmeklējot lielo starptautisko mākslas tirgū "Art Expo" Čikāgā, bija iespēja sastapt arī divu izcilu diasporas latviešu mākslinieku Edvīna Strautmaņa un Raimonda Staprāna darbus. Lai apmeklētāji Latvijā varētu gūt dziļāku un apjomīgāku pārskatu par diasporas mākslu, mūsu kolekcijai trūkst Vīdzirkstes, Strautmaņa, Soikāna, Staprāna, Tillerā, Zustera, Puriņa un citu nozīmīgu diasporas latviešu mākslinieku darbu.

Iecerētā izstāde „Kalmītes stāsts”

Pēc PLMC pirmās izstāžu zāles atklāšanas 2014. gadā Cēsu novada do-

Amerikā. Es, viņa meita, piedzimu bēgļu nometnē Vācijā, uzaugu Amerikā un pirmo reizi apmeklēju senču dzimteni četrdesmit septiņu gadu vecumā.

Izstādē "Kalmītes stāsts" būs skatāmas gleznas, zīmējumi, dokumenti un mākslinieku sarakste. 1985. gadā filmētā intervija ar Kalmīti dos dziļāku ieskatu mākslinieka dzīvē Mineapolē.

"Kalmītes stāsts" atspoguļos daudzu emigrējušo mākslinieku dzīves stāstus. Uzaugot Kalmītes ģimenē un pašai kļūstot par mākslinieci, dabīga bija mana interese izveidot diasporas latviešu mākslas centru.

Continued from page 1

Gints Grinbergs contributes a Giacometti-like delicate figure in metal, while several artists present bas-reliefs (Zane Treimanis, Anna Hagen-Annus, Inese Birstiņš and Inta Goddard). Two-dimensional highlights of the show include distinguished Australian artist Jan Senbergs's large black and white pastel, and a half dozen nude figure drawings in ink by well-known Latvian artist Laimonis Mieriņš of England.

Global Society board member and Canadian representative on the Collections Committee Valda Oestreich presents four of her colorful semi-abstract still-life compositions. Valda was also responsible for coordinating donations and shipment of works by other Canadian artists including Dace Birkhans, Velta Dzirne, Imants Lapiņš, Andris Leimanis, Yvonne Vaar, and Valda Zobens.

Australian Lidija Dombrovska-Larsen is represented by four sizable abstract paintings, while Dagmāra Igala of the US contributes four small abstractions. New to the collection also is a collection of colorful and whimsical compositions by Australian Mārtiņš Gauja.

Some additional works already in the collection help to round out the show, including a large abstraction by Australian artist Haralds Norītis, Juris Kaķis's expressionistic composition, Maigonis (Mark) Barenis's homage to Mark Rothko, Krista Svalbonas's ceramic sculpture, an abstract landscape by distinguished Canadian artist Visvaldis Reinholds, and two small compositions by US artist Ruta Smiļskalns.

During coming months, additional works by Scottish sculptor Zigfrīds Sapietis will travel from Edinburgh to Cēsis, thanks to a generous donation by Sapietis's widow Paula. Meanwhile, plans are underway to lend last year's grand opening show to other exhibition venues within Latvia, thus increasing the public's opportunity to view works by Latvian diaspora artists from all over the world.

LAI MĪTŅU ZEMJU LATVIEŠU MĀKSĻA APVIENOTOS

Saruna ar Latvijas mākslas zinātnieci Daci Lambergu Čikāgās apmeklējuma laikā

Kā jūs iepazīnāties ar latviešu mākslu, kas tapusi ārzemēs?

D.L.: Viss notika pakāpeniski, soli pa solim. Jāņa Kalmītes darbus labi zinu un daudzus esmu redzējusi arī Latvijā, tagad man bija iespēja iepazīt Leldes Kalmītes darbnīcu. Lielisks ir pats Bridgeport mākslas centrs, kur māksliniekiem ir iespēja irēt darbnīcas un izstādīties. Tikpat unikāla vieta liekas Water Street Studios mazā pilsētiņā Batāvijā, kur Rita Grendze veido atraktīvās papīra mākslas kompozīcijas. Vērtīgi redzēt Vītauta Sīmaņa darbus un arī darbnīcu, kur viņš strādāja. Savukārt Līgas Ejupes pavadībā bija iespēja apmeklēt Klinklāva mākslas galeriju Garezerā. Kolekcija, protams, ir ļoti dažāda, taču tajā daudz labu darbu: Tones pēckara sieviešu akti, Kalmītes rījas, Stroda kompozīcijas, kā arī līdz tam man maz pazīstamā Nora Drapče, kas dzīvoja Kalamazū.

Kā radās doma sarīkot trimdas mākslas izstādi, kas 2013. gadā notika Rīgā?

D.L.: Interese par trimdas mākslu man veidojās, pateicoties Arnoldam Sildegam, kurš pirms kara kopā ar manu tēvu studēja Mākslas akadēmijā. Karš viņus izšķīra, un abi sāka sarakstīties tikai 1990. gadā. Tēvs mira 1997. gadā, un saraksti turpināju es. Pateicoties Sildegam, uzrakstīju vairākus rakstus žurnālam „Latvju Māksla”, Rīgā iepazīnos ar viņa draugu Vītautu Sīmani. Kad es sāku domāt par Valdemāru Toni un rakstīt monogrāfiju, kas iznāca 2010. gadā, pētīju mākslinieku gaitas Vācijas nometnēs. Tā interese par trimdas mākslu veidojās un pieauga. 2012. gadā Tallinā notika izstāde „Igauņu māksla trimdā”, kuras kuratori labi pazīstu un kura mani mudināja domāt par līdzīgu izstādi Latvijā. Igauņu izstāde bija ļoti vērienīga ar milzīgu katalogu, ar nopietniem pētījumiem par viņu māksliniekiem ASV, Kanādā un Zviedrijā. Taču igauņiem trimdā nebija tāda žurnāla kā „Latvju Māksla”, tāpēc viņiem daudzu mākslinieku daiļradi bija jāšak izzināt no pašiem pamatiem. Sākumā es uzrakstīju vēstules Sarmai Muižniecei-Liepiņai un Vijai Bērziņai-Zuntakai, rodot patiesu

PLMC telpas Cēsīs, Lielā Skolas ielā 6. Kreisajā pusē pašreizējā izstāžu zāle, pa labi izstāžu zāle ēka, kuras atklāšana paredzēta 2016. gada maijā. The Global Center for Latvian Art at Lielā Skolas iela 6 in Cēsis. On the left is the current exhibition hall, on the right is the exhibition hall that will open in May, 2016.

atsaucību no ALAs un PBLA. Izstādes plānā kopumā bija kādu 300 mākslinieku vārdi, taču daudzu darbu mums

vērienīgu izstādi, kas mūsu cilvēkiem pierādītu ārzemju latviešu mākslas vērtību. Pati veidoju ekspozīciju; izdomāju, kā

J.Gailis, Pilsēta vakarā, 1968., eļļa, kartons. Daces Rudzītes ziedojums PLMC. J.Gailis, The City in Evening, 1968. Oil on cardboard. Donated to PLMC by Dace Rudzītis.

nebija, visi nebija arī pietiekami profesionāli, un beigās paliku pie nedaudz vairāk nekā simt autoriem. 2012. gada pavasarī Sarma Muižniece-Liepiņa mani uzaicināja uz ALMA saietu Katskiļos, kur iepazīnu daudzus māksliniekus un turpināju dziļāk izprast, kas ir trimdas māksla. Taču, jo vairāk es uzzināju, jo radās lielāka neskaidrība un vairāk jautājumu. Katskiļos sākās lieliska sadarbība ar lielāko trimdas mākslas zinātnieku Eleonoru Šturmu. Mani lieliski uzņēma, visi bija ļoti atsaucīgi, un tāpēc vien centos izveidot

darbus grupēt pēc izteiksmes veida, piemēram, izceļot slavenu Čikāgas skolas kopu. Pateicoties atbalstītājiem, varējām izdot plaši ilustrētu katalogu, izmantojot arī daudzas fotogrāfijas.

Vai ir svarīgi trimdas mākslas devumu saglabāt?

D.L.: Būtībā nav tik svarīgi, ka tā ir trimdā radīta māksla, bet gan tas, ka tā ir māksla, ko radījuši latvieši. Mūsu tautas kultūra vienmēr veidojusies citu iespaidā. Turpināts 5. lpp.

PLMC KOLEKCIJA APLŪKOJAMA LATGALES MUZEJOS

Turpināts no 4. lpp.

Jani Rozentālu, piemēram, iespaidoja gan vācu, somu glezniecība. Arī Amerikas vai Austrālijas latvieši ir guvuši iedvesmu savās mītnu zemēs, kļuvuši tur pazīstami, bet viņu saknes vienalga nāk no Latvijas. Šo īpatnējo parādību noteikti nepieciešams saglabāt. Ritas Grendzes kompozīcijas ir novērtētas Amerikā, bet viņa iecerējusi izstādīties arī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Daudziem māksliniekiem ir problēma atvest savus darbus uz Latviju un atrast vietu, kur sarīkot personālizstādi, un tieši tāpēc ir svarīgi, lai paplašinātos Pasaules latviešu mākslas centra galerija (PLMC) Cēsīs.

Kā Latvijas mākslas ļaudis uztver PLMC galeriju?

D.L.: Mūsu mākslinieki, mākslas zinātnieki un sabiedrība atzinīgi novērtē šo projektu, taču būtu labāk, ja telpas būtu lielākas un varētu parādīt patieso stilistisko daudzveidību.

Kad jūsu ieskatā beidzas trimdas latviešu māksla?

D.L.: Pastāv viedoklis, ka trimda beidzās līdz ar neatkarības atgūšanu 1991. gadā, bet mākslā ekonomisku jautājumu dēļ zināms sadalījums joprojām pastāv. Latvijas Nacionālā mākslas muzeja budžetā nav līdzekļu, lai aicinātu māksliniekus pie sevis izstādīties, reti var nopirkt mākslas darbus, un visa „Arsenāla” kolekcija pamatā ir dāvināta. Arī 2013. gada trimdas mākslas izstādei daudzi mākslinieki atsūtīja savus darbus un pēc tam tos dāvināja muzejam.

Ar ko Latvijā radīta māksla atšķiras no trimdas mākslas?

D.L.: Būfībā ne ar ko neatšķiras, jo mākslinieki ir radoši cilvēki, kas rada vienā radošā valodā. Domāšana un profesionālisms ne ar ko īpaši neatšķiras, taču vēsturiski mākslas attīstība Latvijā un ārpus tās objektīvu apstākļu dēļ, protams, ir bijusi ļoti atšķirīga.

Kā mēs, latviešu mākslinieki no visas pasaules, varētu cits citam tuvināties?

D.L.: Lielā attāluma dēļ reti notikušas kopējas visu kontinentu pārstāvju tikšanās; maz bijis diskusiju par to, ko sabiedrība ārpus Latvijas un pie mums gaida no PLMC galerijas. 20. gs. 90. gadu sākumā aktivitāte būtu bijusi daudz lielāka, jo tad plauka milzīga interese par to,

Izstādes “Pasaules latviešu glezniecība” atklāšana Daugavpils novadpētniecības un mākslas muzejā, no kreisās: domes priekšsēdētāja vietnieks Jānis Dukšinskis, speciālo uzdevumu vēstnieks diasporas jautājumos Pēteris Kārlis Elferts, PLMC pārstāvis Dainis Mjartāns un Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzeja mākslas nodaļas vadītāja Larisa Kaimiņa. The opening of the Painting by Latvian Artists Around the World exhibition at the Daugavpils Museum of Regional History and Art. From the left: vice-president of the Daugavpils City Council Jānis Dukšinskis, ambassador-at-large for the diaspora Pēteris Kārlis Elferts, PLMC representative Dainis Mjartāns, director of art at the Daugavpils Museum of Regional History and Art Larisa Kaimiņa.

15. septembrī Daugavpils novadpētniecības un mākslas muzejā tika atklāta izstāde “Pasaules latviešu glezniecība”, kas apmeklētājiem bija pieejama līdz 8. novembrim.

Ārzemju latviešu mākslinieku veikuma izstādīšana Latvijas otrajā lielākajā pilsētā vērtējama kā liels solis uz priekšu, lai diasporas latviešu māksla kļūtu par Latvijas kultūras dzīves un mākslas vēstures integrētu sastāvdaļu. Izstāde, kas sastāvēja no Pasaules latviešu mākslas centra (PLMC) Cēsīs kolekcijas, apmeklētājiem pavēra ieskatu daudzveidīgajā ārzemju latviešu mākslinieku devumā, ko var aplūkot pasaules mākslas norišu kontekstā.

Izstāde Daugavpilī bija PLMC pirmā plašā kolekcijas darbu izstāde ārpus Cēsīm un tajā galvenokārt bija apskatāmi darbi no 2014. gada sezonas izstādes. Līdzās A. Annusa, F. Milta,

N. Strunkes, J. Gaiļa darbiem bija pārstāvēta virkne mākslinieku, kas savu radošo briedumu sasniedza ārpus Latvijas, – L. Mieriņš (Anglija), J. Kalmīte, Ģ. Puriņš, G. Roze, O. Šteiners, V. Avens, O. Skušķis, (ASV), J. Annus (Vācija) u.c., kā arī mūsdienu latviešu diasporas mākslinieki – V. Oestreichere (Kanāda) J. Nedēja, M. Raudziņš (Austrālija), K. Rekevics, G. Grīnbergs (ASV).

Interesi izstādīt diasporas latviešu mākslu izteicis arī Latgales Kultūrvēstures muzejs Rēzeknē. Atklāšana paredzēta 2016. gada februārī, savukārt pavasarī PLMC izstāde ceļos uz Krāslavas Vēstures un mākslas muzeju

Raugoties uz Latvijas simtgadi 2018. gadā, PLMC ir ievadījis sarunas par plašu diasporas latviešu mākslas izstādes sarīkošanu Marka Rotko centrā Daugavpilī, kuru pērn apmeklējuši 115 960 mākslas cienītāju.

kas notiek pasaulē un tieši trimdā. Tagad latvieši vairāk vai mazāk ir pasauli apguvuši, jebkura vieta uz zemeslodes ir sasniedzama, un sen zudusi eiforija par robežu sabrukšanu. Tāpēc svarīgākais, lai visu mītnu zemju latviešu māksla apvienotos, un Latvija nenoliedza-

mi ir vienīgā vieta, kur tas tiešām var notikt. Ļoti veiksmīgi šim mērķim ir izvēlētas tieši Cēsīs, kas atrodas tuvu Rīgai. Pilsēta pēdējos gados izveidojusies par ievērojamu tūrisma un kultūras centru ne tikai Vidzemē, bet visā valstī.

THE KALMĪTE STORY

Dr. art. LELDE KALMĪTE, PLMC curator

We live in a time of global mass migration, as a result of political, economic and climatic change. Recalling the post-World War II experience of thousands of Latvian families, many former Latvian displaced persons are observing with special interest the recent massive wave of migration from the Middle East into the European Union.

With this in mind, PLMC's 2016 season exhibit takes a closer look at the story of Latvian artist Janis Kalmīte, to study the impact of cultural dislocation on one artist. As Kalmīte's daughter, I have access to a wealth of documentary materials as well as original art works to use as a "case study" of art in diaspora. My personal interest in establishing a center for Latvian diaspora art was a natural consequence of growing up in the household of an immigrant artist, then becoming an artist myself. The Kalmīte story touches upon issues that are common to many diasporan artists, and I hope it will provide also a deeper understanding of part of Latvia's 20th Century history.

After the opening of the Center for Latvian Art in Cēsis in 2014, Cēsis mayor Janis Rozenbergs and Museum Director Nata Livonska kindly invited me to exhibit my paintings in Cēsis. By adding some of my own work to the Kalmīte exhibit, the Kalmīte Story may be seen as a visual dialogue between artists from two generations – one who was born and grew up in Latvia, then lived the second half of his life in America, another who was born in a displaced person's camp in Germany, grew up in

America, and who first visited the land of her ancestors at the age of 47.

The Kalmīte Story is presented in paintings, drawings and written materials, including a collection of letters written to

Kalmīte by a number of his friends, several of whom were distinguished Latvian writers. In addition, a 1985 filmed interview of the artist gives an in-depth look at his life in Minneapolis, where he spent the last forty years of his life.

J. Kalmīte, Rija 1970., eļļa, audekls. J. Kalmīte, Threshing Barn, 1970. Oil on canvas.

L. Kalmīte, Izvirdums 2013., akrils un smiltis uz audekla. L. Kalmīte, Eruption, 2013. Acrylic and sand on canvas.

Informāciju par Pasaules latviešu mākslas centru var iegūt PLMS/PLMC tīmekļa vietnē: www.latviandiasporaart.org, kā arī Facebook. Ar mums var sazināties, rakstot uz plmc@inbox.lv. Izstāžu zāle Cēsis darbojas no trešdienas līdz svētdienai, tālrunis: 00371 20281728

DĀSNS ZIEDOJUMS NODROŠINA PASAULES LATVIEŠU MĀKSLAS CENTRA ATTĪSTĪBU

Nodibinājums "Pasaules latviešu mākslas centrs" (PLMC) 2015. gadā saņēma nozīmīgu dāvanu – 50 000 eiro latviešu mākslas centra Cēsīs otrās galerijas renovācijai no Andas Sīpoliņas par godu viņas vecākiem Leopoldam un Dzidrai Sīpoliņiem.

Kanādas latvietis Leopolds Sīpoliņš bija labi pazīstams latviešu mākslas pasaulē kā viens no nozīmīgākajiem diasporas latviešu mākslinieku atbalstītājiem, iegādājoties simtiem viņu darbu. Viņš gādāja par latviešu mākslinieku darbu izstādīšanu Dziesmu svētku izstādēs Toronto un Montreālā un it īpaši Kanādas galvaspilsētā Otavā.

Diasporas latviešu mākslas centrs Cēsīs atvēra pirmo galeriju 2014. gada pavasarī, kad izstāžu zāles vajadzībām bija izremontētas bijušās Cēsu arodskolas sporta nodarbību telpas. Arī šos darbus finansēja privāti ziedotāji, galvenokārt

Amerikas latviešu arhitekts Jānis Ripa un viņa māsas Aija un Ruta, godinot savu vecāku piemiņu.

Drīzumā sāksies otrās zāles remonts. Tikš izveidota plaša galerija, mākslas darbu glabātuve, kā arī atklāts diasporas latviešu mākslas dzīves arhīvs un bibliotēka, kurā būs pieejami žurnāli, grāmatas, fotogrāfijas, personiskās vēstules un citi materiāli, kas dokumentē mākslinieku dzīvi un vēsturi un stāsta par personībām, kuras atstāja Latviju pēc Otrā pasaules kara. Te būs pieejama arī informācija par latviešu izcelsmes māksliniekiem, kuri šobrīd dzīvo ārpus Latvijas.

PLMS valdes loceklis un viens no Austrālijas pārstāvjiem Haralds Norītis Latvijā bija Leopolda Sīpoliņa jaunības draugs. Sīpoliņa ģimene bieži ciemojās pie Norīšiem Kvīnslendā, Austrālijā. Haralds saka: "Visu savu garo un ražīgo mūžu Leo ir visādā veidā nesavtīgi palīdzējis

latviešu māksliniekiem trimdā un arī Latvijā. Viņa ieguldījums šajā ziņā ir vienreizējs. Tas, ka viņa meita Anda ir dāsni atbalstījusi PLMC attīstību Cēsīs ir apliecinājums, ka Leo ģimene turpina iesākt."

PLMC izsaka sirsnīgu pateicību Andai Sīpoliņai par dāsno ziedojumu, sniedzot visnotaļ nepieciešamo atbalstu diasporas latviešu mākslas centra attīstībai Cēsīs un godinot vecāku piemiņu, kuri visa mūža garumā parādīja cieņu un mīlestību pret latviešu mākslu un māksliniekiem.

PLMC mērķis ir nodrošināt ārpus Latvijas tapušas mākslas kolekcijas kvalitatīvu un ilglaiēcīgu glabāšanu un pieejamību plašai sabiedrībai Latvijā un ārvalstu apmeklētājiem, kā arī rūpēties, lai ārzemju latviešu mākslinieku devums kļūtu par Latvijas kultūras dzīves integrētu sastāvdaļu.

Cēsu arodskolas aktu zāle pārtaps par mūsdienīgu izstāžu zāli. This former assembly hall of the Cēsis Vocational School will be converted into a modern exhibition hall.

VIETA, KUR TIKTIES LATVIEŠU MĀKSLINIEKIEM NO VISAS PASAULES

RITA GRENDZE

Saulainā septembra sestdienā man bija iespēja apciemot Pasaules latviešu mākslas centra (PLMC) izstāžu zāli Cēsīs. Pirmais iespaids bija lielisks: tīras, gaišas, profesionālas izstāžu telpas. Izstādīti dažādi darbi, kur, protams, priecājos atkal sastapt savu darbu "Lūizai". Izstāžu zāles pārziņe ar sajūsmu mūs sveicināja, stāstīja gan par darbiem, gan biogrā-

fiskas detaļas par māksliniekiem. Patīkams piedzīvojums!

Interesanti bija apskatīt pārējās PLMC telpas. Dīvos stāvos ir reti saulainas, plašas telpas, kuras būtu ideālas mākslinieku studijām. Nevaru iedomāties jaukāku, latviskāku vidi, kur pavadīt mēnesi, veidojot savus darbus: blakus pilsdrupas, aiz stūra dizaina veikals, visapkārt Gaujas Nacionālais parks un lielpilsēta

Rīga sasniedzama pavisam ātri (noteikti ne tālāk no Rīgas centra kā mana studija no Čikāgas centra).

Es ar nepacietību gaidu ziņu, kā tālāk veidosies PLMC, vai būs iespējas ārzemju latviešu (un varbūt arī ne tikai latviešu) māksliniekiem tur īstenot savus īstermiņa projektus un veidot patiesas saites ar līdzīgi domājošiem latviešu māksliniekiem visā pasaulē.

NO PLMC IZSTĀŽU ZĀLES VIESU GRĀMATAS

"Kalmītes kundzei liels paldies par šādu ideju un tās kūrēšanu. Pāsu un Krišjāņu ģimene no Cēsīm un Rīgas jau otro gadu priecājas par mākslu. Favorīti – Gints Grīnbergs, Jānis Šenbergs, Rīta Grendze, Anna Hāgena Annuss, Lidija Dombrovska, bet māksla jau nav tikai favorīti – tā dzīvo un eksistē pati par sevi katrā individuā."

"Paldies par skaisto telpu un iekārtojumu! Ļoti interesanti darbi un tie reprezentē ieskatu no visas pasaules." Rīta Drone, Mineapole

"Paldies par Mākslu, kas liek domāt – kustināt pelēkās šūniņas, un sekot mākslinieka domas lidojuma līkločiem. Mans favorīts ir dzelzs bumba." Rīta Grendze

"Virmojošs, mīlīgs darbs ārpus Latvijas mākslinieku mākslas darbos. Tas viss, lai izteiktu savu pārdzīvojumu un teiktu: Latvija, tu esi mana!" Pateicībā Raimonds Kiršfelds

"Izstāde dažādiem vecumiem. Pat bērns var sev atrast ko interesantu – te atļauj spēlēties ar bumbām un skaņām. Krāsaini un uzmuļdrinoši." Liene, Amanta, Ginta

"Skaista skate. Pateicos Valdas O. vīram Toronto, ka viņš mani pamudināja apskatīt draudzenes darbus – bet šinī krastā. Cik pasaule kļūst maza, sasniedzama." Gunta Lange

Tā ir tikai maza maza daļiņa no pateicības vārdiem PLMC galerijas atsaucsmju grāmatā, kas teju teju jau būs pilna. Divu darba sezonu laikā Cēsīs galeriju apmeklējuši vairāk nekā divi tūkstoši skatītāju. Nākuši no dažādām pasaules un Latvijas malām, lieli un mazi, dažādās valodās runājoši un rakstoši, viņi ir atstājuši savu atzinību un pateicību lielajam gara spēkam, kas iekodēts un no tālienes pārvests, atgriezies un dzīvo tālāk. Jā, viņi dzīvo tālāk. Latviešu izcelsmes mākslinieki. Šeit viņi dzīvo savos darbos, savā tēvu zemē starp savējiem.

Lai piepildās latviešu mākslas vēstures ekspertes Daces Lambergas vēlējums: "Galerijai panākumus trimdas mākslas nākamajai dzīvei Latvijā!"

*Sagatavojusi Baiba Eglīte,
PLMC izstāžu zāles pārzine*

2015. gada izstādi apmeklēja vairāk nekā tūkstotis viesu. No kreisās komponists Pēteris Vasks un kinorežisore Dzintra Geka ar PLMC pārstāvi Daini Mjartānu. The 2015 exhibition attracted over one thousand visitors. From the left: composer Pēteris Vasks, film director Dzintra Geka, PLMC representative Dainis Mjartāns.

"Izstāde, kas patīk pat man kā jaunam cilvēkam." Anna

"Lakoniska forma, pirmatnējs materiāls, elegants izpildījums un domas dziļums – atvērums simbolizē spēju dot, dāvēt sevi, iekļaujoties dzīvības aplī – lodē." Andris Taranta, Rīga

"Vēl viens spēcīgs apliecinājums Cēsīm kā spilgtam un daudzveidīgam kultūras centram." Miks Zvirbulis

ZIEDOJUMA ANKETA

Vēlos ziedot kā:
Atbalstītājs
Labdaris
Mediāci ziedotājs
Cits

☐	\$100-\$499
☐	\$500-\$999
☐	\$1,000 +
☐

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālrunis e-pasta adrese

Čeks rakstāms Global Society for Latvian Art. Ziedojumi ir atvelkami, aprēķinot ASV valsts nodokļus. Lūdzu sūtīt ziedojumu PLMS kasierī, Ināra Sīmane, 4N013 Randall Road, St. Charles, IL 60175, USA.

PALDIES!

Informācija: ledekalmite81@gmail.com, tālrunis ASV: 708-369-2355

ATBALSTĪTĀJI:

"PASAULES LATVIEŠU MĀKSLAS CENTRS" KONTS ZIEDOJUMIEM LATVIJĀ

Swedbank

Konta nr.: LV86 HABA 0551030475675

Reģ. nr.: 40008174687

Adrese: Balasta dambis 1a

Rīga, LV-1048, Latvija

BIC/S.W.I.F.T. HABALV22

MĀKSLAS DARBU ZIEDOTĀJI VAR SAZINĀTIES RAKSTOT

Lelde Kalmīte

10830 South Hale Avenue,

Chicago, IL 60643-3342, USA

Tālrunis ASV: 708-369-2355

Tuvāka informācija plmc@inbox.lv